

Rěcny certifikat / Sprachzertifikat

*Dolnosorbšćina – PÓSTUP II
Samostatne wužywanje rěcy*

*Niedersorbisch – PÓSTUP II
Selbständige Sprachanwendung*

B2

zwucowanje / Übung 02

rěcny
certifikat
dolnosorbšćiny

RĚCNY CERTIFIKAT

Pśespytowanje pó

Zgromadnem europskem referencowem ramiku za rěcy (ZER)

Dolnoserbšćina – PÓSTUP II (zwucowanje 02)

samostatne wužywanje rěcy

SPRACHZERTIFIKAT

Prüfung nach dem

Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmen für Sprachen (GER)

Niedersorbisch – PÓSTUP II (Übung 02)

selbständige Sprachanwendung

Wudawař: Domowina – Zwězk Łužyskich Serbow z. t., Rěčny centrum WITAJ
Awtorki: Jadwiga Kaulfürstowa, dr. Madlena Norbergowa, Manuela Smolina
Wědomnostny pósudk: prof. dr. Edward Wornař, Institut za sorabistiku pši Lipšćańskej
uniwersiše, dr. Jana Šołćina, Serbski institut z. t.
Wugótowanje a sažžba: Marion Kwicojc
Titlowe foto: freepik.com
Skazańske cysło: P-0/307/20
Redakciski kóńc: julij 2020

Skazańska adresa / Bestelladresse:
Rěčny centrum WITAJ / WITAJ-Sprachzentrum
Žylojska droga / Sielower Straße 39
03044 Chóšebuz / Cottbus
telefon (0355) 48 576 448
faks (0355) 48 576 441
madlena.norbergowa@witaj.domowina.de

Projekt spěchuje se wót Założby za serbski lud, kótaraž dostawa lětnje pódpěru z dankowych srědkow na zakłaže góspodarskich planow Nimskego zwězkowego sejma, Krajneho sejma Bramborskeje a Sakskego krajneho sejma.

Wobšimješe

Informacije

Sprachzertifikat Niedersorbisch	6
Rěcny certifikat dolnosorbšćiny.....	7
Pšespytowańske žěle a dypkowanje.....	8

Pisne pšespytowanje

Rozmějuce słuchanje	9
Rozmějuce cytanje	13
Rěcne elementy	25
Pisanje	29
Rozwězanja	32

Wustne pšespytowanje

Powědanje	35
-----------------	----

Dodank

Transkripty	39
-------------------	----

Sprachzertifikat Niedersorbisch

Mit dem Sprachzertifikat Niedersorbisch dokumentieren Sie Ihre Sprachkenntnisse.

Erwerben Sie deshalb ein Sprachzertifikat Niedersorbisch – oder gleich mehrere!

Auch kompetente Sprecher der niedersorbischen Sprache können sich testen lassen.

Die Lausitz ist mehrsprachig. Dazu gehört auch die niedersorbische Sprache. Zeigen Sie, dass Sie fit sind für das 21. Jahrhundert und lernen Sie Niedersorbisch!

Mit dem Sprachzertifikat Niedersorbisch können Sie:

- im Alltag mit anderen Sprachkundigen ins Gespräch kommen,
- Briefe, Faxe, E-Mails oder anderes in Ihrem beruflichen Alltag oder in Ihrer Freizeit in niedersorbischer Sprache schreiben,
- in modernen Medien kommunizieren,
- niedersorbische Texte verstehen, z. B. Zeitungsartikel, Radiosendungen, Literatur,
- sich bei sorbischen und sorbischen/wendischen Veranstaltungen integriert fühlen oder
- sich die Besonderheiten der sorbischen und sorbischen/wendischen Kultur aneignen und verständnisvoll damit umgehen.

Das Sprachzertifikat existiert für Niedersorbisch und Obersorbisch. Wenn Sie mehr darüber wissen möchten, schreiben Sie uns oder rufen Sie uns an. Gerne geben wir Ihnen Auskunft. Auch die Prüfungstermine erfahren Sie auf der Homepage des WITAJ-Sprachzentrums: www.witaj-sprachzentrum.de

Ansprechpartner / pšigranjańska partnařka

für Niedersorbisch / za dolnosorbšćinu

Dr. Madlena Norberg / Norbergowa

WITAJ-Sprachzentrum

Sielower Str. 39

03044 Cottbus / Chóšebuz

telefon (0355) 485 76 448

madlena.norbergowa@witaj.domowina.de

Rěcny certifikat dolnoserbšćiny

Z Rěcnym certifikatom dolnoserbšćiny dokumentěrujošo Waše rěcne znajobnosći.

Dobuwajšo sebje togodla Rěcny certifikat dolnoserbšćiny – abo ned někotare!

Teke kompetentne powědarje dolnoserbskeje rěcy mógu se daš testowaš.

Łužyca jo wěcejrěcna. K tomu słuša teke dolnoserbšćina. Pokažćo, až sćo fit za 21. stolěše a wuknišo dolnoserbski!

Z Rěcnym certifikatom dolnoserbšćiny móžošo:

- we wšednem dnju z drugimi rěcywuznatymi do rozgrona píšić,
- pisaš listy, fakse, mejlki abo druge w dolnoserbskej rěcy we Wašom pówołańskem wšednem dnju abo we Wašom lichem casu,
- komunicěrowaš we modernych medijach,
- rozměš dolnoserbske teksty, na pš. artikle w casniku, rozgłosowe wusćełanja, literaturu,
- se integrěrowany/a cuš na serbskich zarědowanjach abo
- píšiwójš se wósebnosći serbskeje kultury a pońny/a rozměša z nimi wobchadaš.

Rěcny certifikat wobstoj za dolnoserbšćinu a górnoserbšćinu. Gaž cošo wěcej wó tom wěžeš, napišćo nam abo zazwóńšo. Raži Was informěrujomy. Pšespytowańske terminy stoje tejerownosći na homepage Rěcneho centruma: www.witaj-sprachzentrum.de

Ansprechpartner / pšigranjańska partnařka

für Obersorbisch / za górnoserbšćinu

Manuela Schmole / Smolina

WITAJ-Sprachzentrum
Postplatz 2
02625 Bautzen / Budyšin
telefon (03591) 550 413
manuela.smolina@witaj.domowina.de

Pšespytowańske žěle a dypkowanje

	komponenta	žěl	tekstowa družyna	družyna nadawkow	pšašanja	dypki	cas
	rozmějuce sluchanje	1	krotke wugronjenja	pšawje abo wopak	5	20	20 min
		2	rozgrono	pšawje abo wopak	10		
		3	krotke powěšći	wuzwóleńske nadawki	5		
	rozmějuce cytanje	1	krotke informacije	pširědowańske nadawki	5	20	60 min
		2	casnikaški pšinosk	wuzwóleńske nadawki	5		
		3	inzeraty	pširědowańske nadawki	10		
	rěčne elementy	1	wósobinski list z proznotkami	wuzwóleńske nadawki	12 (x 0,5 dypkow)	12	30 min
		2	casnikaški tekst z proznotkami	pširědowańske nadawki	12 (x 0,5 dypkow)		
	pisanje	1	poľformelne zdžělenje	pismo ako reakcija	8	8	30 min
	wustne pšespytowanje	1	prezentacija		4	20	15 min
		2	diskusija wó wěštej temje		8		
		3	rozwězanje problema		8		

dypki

72 – 80
 64 – 71,5
 56 – 63,5
 48 – 55,5
 0 – 47,5

predikat

wjelgin derje
 derje
 spokojece
 dosegajuće
 njewobstane

Pisne pšespytowanje

Rozmějuce słuchanje

Słuchański test ma tši žěle. Wam se pšedgraju powěšći, dlejše rozgrono a zdželenja. K nim słušaju nadawki.

Nakšickujšo pšawe wótegrono!

ŽĚL 1

Cytajšo nejpjerwjey nadawki 1 do 5. Mašo za to minutu casa.
Pótom słyšyšo wusćełanje ze 6 krotkimi powěšćami.
Słyšyšo je jano **jaden raz**. Rozsužćo pší słuchanju, lěc wugrona 1 do 5
pšítrjefiju. Nakšickujšo „pšawje“ abo „wopak“.

nadawk 1

Suchoty dla dajo lětosa we wokrejsu Sprjewja-Nysa
wjelgin špatne žni.

nadawk 2

W pšichodnych lětach změjo Založba za serbski lud
500 000 euro mjenjej k dispoziciji, musy pak žeń a wěcej
serbskorěcnych digitalnych projektow realizěrowaš.

nadawk 3

Stara dolnoserbska biblija jo we wšakorakich pisańskich
wariantach w interneše pšístupna.

nadawk 4

Serbski ludowy ansambl bužo w pšichodnej sezonje
wjelgin wjelebočne programy we Łužycy a w drugih
regionach pšedstajš.

nadawk 5

Glědajucy na wjedro su w Žylowje dobre wuměńjenja
za wuběžowanje w motocrossu.

ŽĚL 2

Cytajšo nejjperwej nadawki 6 do 15. Mašo za to dvě minuše casa. Pótom słyšyšo rozgłosowy interview. Słyšyšo jen jano jaden raz. Rozsužćo pší sluchanju, lěc wugrona 6 do 15 pšítrjejiju. Nakšickujšo „pšawje“ abo „wopak“.

nadawk 6

Mašica Serbska angažěrujo se na kulturnem a wědomostnem pólu.

 pšawje

 wopak

nadawk 7

W Dolnej Łužycy ma towaristwo mjenjej člonkow ako w Górnej Łužycy.

 pšawje

 wopak

nadawk 8

Wětšyna zarědowanjow Mašice Serbskeje jo jano za jeje člonki, wóni njesu zjawne.

 pšawje

 wopak

nadawk 9

Mašica Serbska ma styri fachowe sekcije, kenž póbítuju šyrokou paletu aktiwitow.

 pšawje

 wopak

nadawk 10

Mašica Serbska ma samo teke we wukraju swóje člonkojske towaristwa – tak pomjenjone „Matice“.

 pšawje

 wopak

nadawk 11

Mašicny gremium za pomniki dopórucoju Założbje za serbski lud, kótare pomniki by mógalu spěchowáš.

 pšawje

 wopak

nadawk 12

Rěcna komisija słuša k Mašicy Serbskej a jeje nadawk jo, normy za pisnu serbšćinu póstajíš.

 pšawje

 wopak

nadawk 13

Chćož napišo žěło ze serbskeju tematiku a pšistupijo Mašicy Serbskej, dóstanjo jedno z tšich dorostowych mytow.

 pšawje

 wopak

nadawk 14

Njedajo w Serbach žedno starše towaristwo ako Mašica Serbska.

 pšawje

 wopak

nadawk 15

Mašica Serbska jo w Budyšynje natwarila přědny serbski towaristwowy dom.

 pšawje

 wopak

ŽĚL 3

Cytajšo nejpjerwej nadawki 16 do 20. Mašo za to dwě minuše casa. Pótom słyšyšo pěš krotkich zdźělenjow. Słyšyšo je jano **jaden raz**. Nakšickujšo pšawe wótegrono.

nadawk 16

Co muse jězdźarje na zwězkowej droze mjazy Picnjom a Chóšebuzom wěžeš?

- a) až muse njegluki dla jěš pšez Picnjo Pódzajtšo a Nowu Wjas
- b) až muse 20 minutow wěcej casa zaplanowaš
- c) až wobej jězdnej cerje wóstanjotej ceły zeń zastajonej

nadawk 17

Cogodla deje wobydlarje Grodka wokna a žurja zacyniš?

- a) Deje se šćitaš pšed gadowatymi mašiznami w pówětšu.
- b) To jo prewentiwna napšawa, dym pak njejo gadowaty.
- c) Tšach grozy, až wogeń pšeskócyjo na składownju

nadawk 18

Co jo se stało pši Złykomorojskem jazorje?

- a) Tam jo se stało w nocy kupańske znjeglucenje.
- b) Kupański pšibrjog pla Němješka jo se pšez tšojenje w pširože znicyl.
- c) Žěl kupy z boka Němješka jo se sygnuł a grozy tšach, až se to wóspjetujo.

nadawk 19

Co musym cyniš, gaž něchten jo mě wót awta wukšadnuł numerowu šyltku?

- a) drugu toflicku wótšrubowaš a policiji kšadnjenje znate cyniš
- b) šćitnu napšawu policije wuwjasć – formular za to dostanjom na pšizwóleńskem amše
- c) na pšizwóleńskem amše kšadnjenje znate cyniš a nowej toflicce skazaš – za to trjebam dokumenty awta

nadawk 20

Za kótarymi telefonatami musym wósebnje glědaš?

- a) za takimi, kótarychž cysło se zachopiju z 060121 – móžo se jednaš wó znate złožeje
- b) za telefonatami cuzych luži, kenž pšašaju se za łajucym psom
- c) za njeznatymi, kenž pópšawem njepominaju žednežkuli informacije

Pisne pšespytowanje

Rozmějuce cytanje

Cytański test ma tśi žěle. Wy cytašo krotke informacije, dlějšy artikel a anonse. K tekstam słušaju nadawki.

Wóznamjeńšo pšawe wótegrono!

ŽĚL 1

Cytajšo nejperwej nadpisma **a** do **g**. Pótom cytajšo teksty 1 do 5. Rozsužćo, kótare nadpismo góži se nejlepjej ku kótaremu tekstoju. Smějošo kužde nadpismo jano jaden raz wužywaš.

nadpisma

- a) Bydleńsku formu derje pšemyśliš
- b) Lěpšyny domow z pširodnych materialijow
- c) Minimalizm w domacnosćach něga
- č) Minimalizm w žywjenju źinsa
- ć) Něga su doma mloko žěłali
- d) Něga su w Drježdžanach snadnje žywe byli
- e) Njeglucna pšedań chroma
- ě) Pomocnica w domacności a w nuzy
- f) Rizika w domacności
- g) Wjele žěła za wobsejzarje imobilijow

tekst 1

Stare knigły wěže wjele zajmneho ze starych casow wulicowaš – tak teke wó starych domach. Jaden taki pšikład jo drjewjany pachany chrom w Smogorjowje. Wó njom jo se 1821 tak pisało: Tak pomjenjona dobra špa, w kótarejž jo se wšedny žeń wótměł, jo była jadnučka z kamjenami. Wóni su měli wjeliki zelezny kóseł za wódu. Na žerdkach wokoło kamjenow su drastwu sušyli. Pši scěnach su stojali tši ławki, bledo a dwa stoła. Ku kuchninemu wobrědoju su słušali wósym gjarncow, pěš šklow a 18 talarjow. Teke zeger a serbska biblija stej słušaťej k domacności. We wjažy su měli buřske rědy swójo městno. Dalšne rědy su składowali w komorje nad dobreju špu, kótaraž jo teke słužyła ako spańska špa za familiju. We wjelbje su chłóžili mloko a druge jěže. Grož ze zbóžom jo była w samskem twarjenju. Nad njeju su měli pšistajone swóju komoru. Najšpu su jano pó pótrjebje wužywali. Tak snadnje su pótakem domacności pšed dwěšćě lěťami wugótowane byli. Wobydlarje su se na to nejważnejše wobgranicowali a wšykno jo ceło na pótrěbnosci žěła na buřskem byšju wusměrjone było.

tekst 2

Chtož je ma, njoco je wěcej tšuś: pomocne rědy za žěło w domacnosći, na pšikład kuchninu mašinu, samostatnje žělajucy prochršřbak abo elektriski trějak woknow. Weto mašiny njamógu žěło pšistajoneje, kótaraž w domacnosći z pilnyma rukoma pomoga, zarownaś.

W 19. stolěšu a na zachopjeńku 20. stolěša su naglědne familije měli take słužabnice. 1880 jo w Europje něži tšešina wšyknych žeńskich žěłała w tom pówołanju. Wóni su se wó typiske žěła w domacnosći starali. Zwětšego su samo w domje žěłodawarja bydlili. Tak jo teke było pla znatego humanista a spisowašela Victora Klemperera w Drježdźanach. W swójom dnjowniku jo wón wóspjet pisał wó swóich tšich serbskich słužabnicach. Wón jo chwalił jich zwěrnosć a dobrošiwosć.

Ako rožony Žyd bu Klemperer wót nacionalsocialistow pšeslědowany. Pó bombarděrowanju Drježdźan w februarje 1945 jo šěgnuł ze swójeju žeńskej do Górneje Łužyce. Jeju něgajšna słužabnica Hańža Čornakec jo jeju tam dwa mjaseca góspodowała, lěcrownož jo jej za „chowanje Žydow“ pokuta ze smjeršu grozyła. Klemperer jo se jej pózdzej ze šćodriwym darom wužěkował.

tekst 3

Rozsužijom se za bydlenje abo swójski dom? Gaž cu toś to pšašanje rozwězaś, wótwažyjom akle raz racionalnje wšykne argumenty. Lěcrownož – tak gronje pšekupce imobilijow – dobywaju pši kupjenju pótom cesto emocije. A to jo derje tak, dokulaž dej se luž, tam, žož bydli, derje cuś. Zasadnje pak musym se rozsužiś, co jo mě wažne: njewótwnosć w swójskem domje z financnym rizikom abo bydlenje z wobgranicowanju lichotu?

Chtož se za kup doma rozsužijo, musy mimo pódaneje płašizny wobmysliś kasty za notara, maklera a danki. Zakalkulěrowaś deje se teke wětše wudanki za ewentualne pšetwarjenja, reparatury abo wobnowjenja. Ale tež twarjenje nowego chroma co financěrowane byś. How jo pšašanje, kredit we kakej wusokosći mógu se dowóliś? A co se stanjo, jolic až naraz žedne pjenjeze wěcej njezasłužyjom?

Hynacej jo to pla wótnajmarja bydlenja. Wón dokradnje wě, kaki najm ma mjasecnje płašiś. Jano pši zwopšawdnjenju cowanjow – wjelika kuchnja, kamin, zagroda – njama taku lichotu ako wobsejžař doma. Derje, až móžo kuždy wubraš ...

tekst 4

Čhto by se myslit, až stawa se wěcej njeglukow w domacnosći ako we wob-chaže? Pši znjeglucenjach w domacnosći myslu drje kuždy w přědnem rěže na zranjenja pšez padnjenje, wobsunjenje abo pódštapjenje. Ale co jo cesto pšicyna wšogo znjeglucenja? Chwatanje. Žeden žiw: Kuždy wopytujo, tak mało casa ako móžno za žěto w domacnosći woprowaš. Ale rowno hektika a stres pši wugbašu někotarych žětow móžo byś riziko. Kak spěšnje se raz woparijomy, rěznjomy abo wopalijomy? Lěpjej jo, jaden nadawk pó drugem wótzěłaš, to žari cas, górnjenje a bólenja. Rizika za zranjenja w domacnosći chowaju se teke we wobškóžonych abo wótrřebanych rědach a w elek-triskich aparatach. Pšecytajšo se pšipołożone wukazanja ku korektnemu wużywaniu. To samske pšaši za wobchadanje z chemikalijami, kótarež mó-gu pši wopacnem nałożowanju strowosći škóžeš. A mašo-li žiši, gļědajšo wósebne na to, až su chemikalije, medicina, alkohol abo zapalki tak scho-wane, až wóni njamaju pšistup k nim, a až tykace su zawěšćone? Dopóru-cyjomy, swójo bydlenje pód aspektom móžnych znjeglucenjow pšejs, wše rizika wótpóraš a swóju domacnu aptejku pšekontrolěrowaš.

tekst 5

Plašizny za bydlenja a domy tuchylu razantnje stupaju. Młogi luž móžo swój najm lěbda hyšći zaplašiš a wó twarjenju swójskego domcyka razka njejo to grono. Planowarje wjelikich městow pšemysluju togodla, žo by pšidatny žy-wjeński rum stwóрили, kótaryž luže mógu zaplašiš. Jadna taka ideja alterna-tiwneho bydlenja su małučke domcyki, kótarež maju płoninu jano někotarych kwadratnych metrow a su transportabelne. Taki minimalistiski dom lubi njewótwisne formy bydlenja a jo z financneho wida dobra alternatiwa ku kupjenju tradicionelneje imobilije. Lěcrownož take domy su małe, wopši-mjeju wšykno, což ćłowjek trjeba k bydlenju: kuchnicku, kupadło, móžnosći za wótpócywanje, žěto a spanje. Zwětšego wużywaju se za twař pširodne mašizny. Zastaranje z milinu, šopłotu a wódu jo do dalokeje měry njewótwi-sne. To zmóžnja se pšez fotowoltaikowe a solarne załožki a zběranje deščo-weje wódy. Mało městna w domcyku pomina wót wobydlarja, až rum efici-entnje wužywa – až swóje materielne dobytki minimalizěrujo a na bytostny zakład reducěrujo. Rozsuženje za małučki dom jo zrownju wědobny rozsud, se njetrěbneho konsuma zdaš a snadnje žywy byš. Zajm wěcej a wěcej pšiběra.

WUSLĚDKI: Napišćo pismik nadpisma, kótaryž se góži k tekstoju:

nadawk 1 tekst 1 – nadpismo: ___

nadawk 2 tekst 2 – nadpismo: ___

nadawk 3 tekst 3 – nadpismo: ___

nadawk 4 tekst 4 – nadpismo: ___

nadawk 5 tekst 5 – nadpismo: ___

ŽĚL 2

Cytajšo nejpjerwej nadawki 6 do 10, pótom casnikaški pšinosk. Nakšickujšo pšawe wótegrono. Slěd nadawkow njewótpowědujo pšecej slědoju teksta.

Moderny a atraktiwny bydleński koncept za žěłašerje

Čtož pšijěžo do Brjazkow (nimski: Brieske), měšćańskego žěla Złego Komorowa, tomu nadpadnjo wósebna architektura twarjenjow a pširody: Žasetki bomow twórje aleje, kšasne, domy, wobdane wót zagrodow, maju jednotny rukopis a weto njerowna se žeden dom drugemu. To wšo ma system, kenž bazěrujo na ideji tak pomjenjonego „zagrodowe go města“. Jadna se wó koncept wuwijanja městow. Wuwił jo jen kóńc 19. stolěša Englandař Ebenezer Howard. Z nim jo kšěł žywjenski standard wósebne industrijowych žěłašerjow pówušys – z dobrymi bydlenjami blisko swójego žěłowego městna, z pširodu a kulturnymi póbitowanjami. Koncept jo namakał w młogich krajach wjeliki wótgłos, tež w Nimskej.

1906 jo se pla Złego Komorowa brunicowa jama „Marga“ wutwóriła. Region wesrjež pšeskowateje góle jo tencas snadnje wobydlny był. Žěłodawař, górnistwowe akcijowe towaristwo „Ilse“, jo kšěł pak žěłašerje na swóji zawod wěžaš. Togodla jo kšěł za nich a jich familije bydlenja twariš daš. Moderny koncept zagrodowego města jo se za to wjelicnje góžeł. Architekt Georg Heinsius von Mayen-

burg z Drježdžan jo dostał nadawk, wesrjež pširody nowe sedliščo za žěłašerje wuwisł. Plan jo se ražil. Von Mayenburg jo koncipěrował kompletne městko za swójom pisańskim blidom. Pši tom njejo jano na bydleńske domy ze zagrodami myslil, ale teke na wše pótrěbnosći, kótarež kwalitne towarisnostne žywjenje wugótuju – na cerkwju, šulu, wobchody, gósćeńc, sportniščo, swěžeńsku łuku a tak dalej. W běgu jano wósym lět, wót 1907 do 1914, jo se pótom natwariło. Mě jo dostało pó brunicowej jamje, w kótarež su jogo wobydlarje žěłali: Marga. Jo było sedliščo, kótarež jo se ze swójeju řednosću a modernosću jasnje wót drugih žěłašerskich kolonijow rozeznaowało. Zrownju jo to było jedno z přednych zagrodowych městow Nimskeje.

A tak jo koncept architekta wuglědał: Njedaloko briketownje, kótaraž jo slušala k brunicowej jamje, jo naceril zakladnu ceřbu sedlišča w formje koła. W srježi jo styrirozka- te wikowaniščo zapožožyl. Wokoło njogo su reprezentatiwne zjawne twarjenja swójo městno dostali. Šula jo se ako předna natwariła. Wóna jo tencas nejnóšym standardam wót-

powědowała. Teke žinsa wucy se hyšći we njej. Nosy mě swójego architekta von Mayenburga. „Kaiserkrone“ jo był kulturny centrum městna z gósćeńcom, hotelowymi rumnosćami a wětšēju žurlu z jawišćom. Teke kupnica jo dostała na wikowanišću swójo městno. Něga su se we njej žywidła, drastwy a měšane wóry pśedawali. W susedstwje su nastali dalšne domy z postom, rěznikom a pjakarjom. Nejwušę twarjenje pak, kótarež jo se natwarilo, jo była cerkwja. Za njeju jo se kjarchob pšizamknuł. To jo nje-wšędne było – k přědnemu, dokulaž su kjarchoby w 19. stolěšu z higieniskich pšícynow na kšomy městow położyli; k drugemu, dokulaž jo za cas nastaša sedlišća jogo wobydlařstwo relatiwnje młode było. Architekt města jo zazdašim perspektiwiski planował.

Pšez wikowanišću jo wjadła w pšawem kuše głowna droga. Pó cele rownej droze doježoš pó njej w jadnom směrze do centruma Złęgo Komorowa, w drugem do jsy Brjazki. Dalšne drogi wjedu ako promjenja wót wikowanišća pšec. Toš te zwězujó wokolna droga kołowokoło centruma. Wšykne drogi su se južo pši załoženju sedlišća jadnotnje z bomami zwobsajžowali. Njejsu pak to jano aleje, kótarež dawaju tomu zagrodowemu městoju „zeleń“ naglěd. Tomu pšinosuju teke małe zagrody pšed a za domami a

wšakorake funkcionalne rummy, kótarež jo architekt von Mayenburg do struktury sedlišća zapšęgnuł: swěžeńsku łuku, sportnišću, zagrodu fabрики, žišownju a wjeliku gjartnarńju.

Což Margu hyšći wót drugich žęłašeřskich kolonijow rozeznawa, jo architektura domow. Cełkownje jo se tencas 78 chromow natwarilo. Su drje pó 15 zakładnych typach koncipěrowane, weto jo kuždy z nich individualny. Jano dwa doma stej identiskej. Stojtej na wobyma bokoma głowneje drogi směř Zły Komorow a twóritej tak „wrota“ do sedlišća. Architektoniski jo se von Mayenburg na póznem młožinskem stilu respektiwnje na tak pomjenjonej Drježdzańskej reformowej architekturyje orientěrował. Zjawne twarjenja pši wikowanišću wótpowěduju małoměšańskemu twařskemu stiloju, bydleńske domy skerzej buřskemu stiloju na jsach. Jadnotliwe domy su pšez wobłuki abo pergole zwězane, tak až twórije kupcycki twarjenjow. Žękowano wjelikemu saněrowańskemu projektoju w lětach 1998 do 2000 a inwesticiji wót 90 milionow zjawnych sředkow jo se ražilo, domy pšed rozpadom wuchowaš. Tak wižimy je žinsa zasej w nejrědnejšęj kšasnoscí, wšykno pó originalu, ako jo se sedlišću założyło – z jadnučkeju změnu: Bydlenja su se wót 45 m² na 70 m² rozšyrili.

nadawk 6

Wósebnosć měšćańskego žěla Złego Komorowa jo, až

- a jo se pó koncepcje „zagrodowego města“ wuwił.
- b jo se na zakłaže tego měšćańskego žěla koncept „zagrodowego města“ wuwił.
- c namakajomy take bydlenja jano w Nimskej.

nadawk 7

Pši realizěrowanju sedlišća Marga njejo architekt

- a se myslit na zagrody pši bydleńskich domach.
- b z tym licył, až musy se město w jano wósym lětach natwariš.
- c žarił z pótrěbnosćami žywjeńskeje kwality.

nadawk 8

Ku sedlišću Marga jo słušało, až

- a twóritej briketownja a sedlišćo zakładnu formu koła.
- b su wšykne twarjenja zjawneho žywjjenja w centrumje sedlišća.
- c jo se pózdžej zapožył kjarchob zwenka města.

nadawk 9

Pši wuwijanju struktury sedlišća

- a jo se glědało na bomy pši drogach, zagrody a druge zelene rummy.
- b jo dejala swěžeńska łuka wugótowaš zelene woblico města.
- c jo se na to zabyło, wokolnu drogu teke z bomami wobsajžowaš.

nadawk 10

Brunicowa jama jo

- a južo była do nastaša sedlišća.
- b se wótwórila pó nastašu sedlišća.
- c se zažyła w lěše 1998.

ŽĚL 3

Cytajšo nejperwej situacije 11 do 20, pótom znatecyjnjenja **a** do **i**. Rozsućo, kótare znatecyjnjenje gózi se nejlěpjej ku kótarej situaciji. Smějošo kuždy tekst jano jaden raz wužywaš. Dwa teksta njebužošo trjebaš.

	situacija	pismik znatecyjnjenja
11	Sćo wó nałogu młožiny w Dolnej Łužycy słyšali, žož se wšyčne žnjowne krale jadnogo lěta zmakaju a se hyšći raz wuběžuju. To cošo se rad woglědaš.	
12	Pytašo za sobotu pórucenje za Waše žiši, aby mógli se raz pšawje wurušowaš. Waša žeńska co rada něži změrom pójdankowaš a Wy cošo se wuběžowanje na kónjach woglědaš ...	
13	Njejsćo se lětosa mógali na Filmowem festiwalu w Chóšebuzu wobžěliš, ale na tu gluku se wóspjetuju stawizniski film wó Serbach w telewiziji.	
14	Etnolog se zajmujo za to, kak se serbski ludowy nałog "kokot" na profesionelnem jawišću pśedstajijo.	
15	Sćo měnjenja, až ma Waša 14-lětna žowka talent k rejowanju. Cošo jej kupku pokazaš, w kótarejž by mógła sobu rejowaš.	
16	Cošo rad rejowarje a rejowaŕki Serbskego ludowego ansambla dožywiš w rejowańskem programje, kenž njejo daniž folklorny, daniž pówažny klasiski.	
17	Něži sćo cytali, až bužo se wó muzikowem twórjenju Detlefa Kobjele rozpšawiš.	
18	Waš syn jo se na prozninskem póbitowanju wobželiš, žož su se z nowymi medijami zaběrali. Lěc bužo drje w telewiziji wižeš?	
19	Cošo serbske koparje z Dolneje Łužyce live dožywiš.	
20	Cošo se z pšijašelami beachvolleyballowy turněr woglědaš.	

a

W žiwadle se rejujo

K nejwósebnjejšym wjacoram w Nimsko-Serbskem ludowem žiwadle Budyšin słuša kuždolětny jawišćowy bal. Dom jo swěžeński wupyšnjo-ny, na žurli wěcej njewižiš zwucone rědy sedłow, ale město toho blida, na kótarež se kulinariske chłošćonki nanosyju. W běgu wjacora ma publikum móžnosć, se na jawišću do syteje wóle narejowaš. Do toho pak předstajiju žiwadłowniki ako teke rejowarje a orchester Serbskego ludowego ansambla luštny program z młogimi pšechwatanjami pód motom „Bal chódotow“.

termin: 26. a 27. septembra, zeger 19:30.

b

Móścánarje maju koncert z reju

W lětosnem rěže nazymskich koncertow Załožby za serbski lud wustupijo Serbska rejowańska kupka Móst zgromadnje z kupku Sprjewjan nježelu zeger 15:00 w Móšće w zalu tamnego gósćeńca. Rejowarje, instrumentalisty a spiwarje we wšakorakich serbskich narodnych drastwach prezentěruju swój program „Šybałstwo w rězařni“, w kótaremž předstajiju młode lajske rejowarje serbske nałogi. Směški, žorty a měrjenje mócow mjazy młodostnymi su rowno tak do programa zaplešone ako ludowe spiwy ze starych casow. Do předstajenja móžošo piš kafej.

c

„My – Słowjany w Nimskej“

W swóych přédnych tšich wudašach w nowem lěše pokažo telewizijny magacin „Łužyca“ stawizniski film, kenž jo lětos na Filmowem festiwalu w Chóšebuzu swóju premjeru měł. Jadna se wó trilogiju, w kótarejž wulicuju se rane stawizny Słowjanow we Łužycy w serbskej rěcy z nimsкими pód titulami. „My Słowjany w Nimskej“ jo produkt kooperacije mjazy sćelakami rbb, mdr a arte. W dokumentarnem filmje dožywijo pšiglědowař z wjelikeju procu nagrawane sceny. W interviewach rozpšawiju wšakorake fachniki – historikarje, archeologi, etnologi a dalšne – wó swóych slěženjach. Na toš tu wizu pódajo film wjelebočný wid na stawizny Słowjanow we Łužycy.

č**Sobotu aktualny serbski magacin**

Toś ten kónč tyženja jo zasej tak daloko: Dolnoserbški telewizijny magacin „Łužyca“ wusćeła sobotu swóju mjasecnu poł góžinu wót zeger 13:30 do 14:00 na sćelaku rbb. Redakcija jo zasej pśígótowała měšańcu wšakich temow, wó kótrychž bužo rozpšawiš:

- wó kopańcowem grašu mjazy mustwoma narodneju mjeńšynowu – mjazy dolnoserbškimi koparjami a wubranym mustwom nimskeje mjeńšyny w Dańskej
- wó digitalnem wudašu dolnoserbškeje biblije z lěta 1868, kótarež jo něnto online pśistupne
- a wó serbskem komponisće a muzikowem wědomostniku Detlefu Kobjeli.

ć**Jubilejny rejtarski turněr w Drjowku**

25. raz zmakaju se sobotu a nježelu lubowarje kónjecego sporta w Drjowku. Na łuce za městom zachopijo se na wobyma dnjoma zeger 10:00 jubilejny rejtarski a skokański turněr, kenž zarědujo kužde lěto kónjece sportowe towaristwo Drjowk. Pśisamem 100 sportowych kóni bužo se měriš w celkownje 18 pśespytowanjach. Pśizjawjonych jo 60 rejtarrow a rejtarkow, mjaz nimi 12 Serbow a Serbowkow. Ako wósebneho gósća mjazy wobžělnikami wótcakuju organizatory něgajšnego olympiskego dobyšarja a swětowego mejstarja Franka Ostholta.

d**Hyšći městna liche**

Wótnožka Domowiny w Chóšebuzu pśepšosyjo wót stwórtka do nježele na jězd k nimskej narodnej mjeńšynje w Dańskej. W busu su hyšći styri liche městna. Zwězk nimskich Pódpołnocnych Frizow jo pśepšosył serbske koparje na swój wjeliki sportowy a kulturny swěžeń na Knivsbergu. Z koparjami a trenarjami pójědu cłonki Domowiny a towaristwa „Serbske koparje“. Mimo balokopařskego wuběžowanja mjazy mustwoma serbskeje a nimskeje narodneje mjeńšyny grajo se teke volleyball. Dalej jo planowany woglěd jadneje nimskeje šule a kulturny wjacor, na kótaremž kuždy pśedstajijo swóju rěc a kulturu.

e

„Wuhladko“ – rozpšawjenje z Górneje Łužyce

Kuždu přednu sobotu mjaseca wusćela sćelak mdr telewizijne wusćela-nje „Wuhladko“. W poł gózinje rozpšawijo wó wósebnych tšojenjach w Serbach w Górnej Łužycy a zwenka njeje.

Sobotne wudaše „Wuhladka“ zaběra se z dwěma wósoboma, kótarež stej wusko zwězanej ze Serbskim ludowym ansambлом: z něntejšneju intendantku a něgajšnym choreografom Jurajom Kubáncom, kenž swěši kulowaty narodny žeń. Dalšne temy budu:

- beachvolleyballowy finale w Miłočicach
- prozninska wuknikojska akademija wó nowych medijach w Chóšebuzu
- Nukstock-festiwal w Nuknicy

e

Žnjowny nałog w Strobicach

W Strobicach budu sobotu, 19. awgusta, łapaš „kokota“.

Rejtarje a žowća w serbskej drastwje du zeger 14:00 z muziku w swěžeńskem šěgu wót wognjoweje wobory na swěžeńsku łuku.

Žaseš rejtarjow co se lětosa ze swójimi kónjami měriš.

Wót tšich budu žeńske ze jsy kafej pódaš, k tomu samopjacony tykańc a mlince.

Za žiši pak dajo skokański grad. Wjacor bužo reja z kapału „nAund“.

f

Serbski ludowy ansambl z nowym programom

„Mója reja!“ groni se folklornemu programoju ansambla, kenž změjo swóju premjeru nježelu 14. septembra w Chóšebuzu.

Dalšnej pšedstajeni stej 21. a 28.9. na žurli SLA w Budyšynje. Pó dłužkem casu jo to zasej raz cysto folklorne póbitowanje, kótarež zwěžo zagórjujuce reje a muzikowe chłošćonki chora a orchestra. Jadna se wó choreografije Juraja Kubańki na muziku Jana Bulanka. Wjerašk programa pak jo na kuždy pad jeju woblubowana spiwna a rejowańska scena „Kokot“ z lěta 1970, kótaraž zwobraznijo znaty dolnoserbški žnjowny nałog.

g

„Superkokot“ w Běłej Górje

Młožina Domowinskeje župy Dolna Łužyca pšepšosyjo na „Superkokot“ w Běłej Górje – a to sobotu, 30. septembra. Nabejna licba wobžělnikow jo se pšizjawila, tak až móžomy teke lětosu zasej z wjelikim spektaklom licyš. Pójdźo zeger 13:45 a woglědajošo se swěžeński šěg kralow a kralowkow ze wšykných jsow, žož su lětosu kokota łapali. Na swěžeńskej łuce se „Superkokot“ pótom swětosnje wótwórijo a krale jednotliwych wjaskow se pšedstajiju. A pótom caka na wšykne pšiglědowarje zapšimujuce wójowanje rejtarjow wó cesć superkrala. Wjacor zeger wósymich zachopiju se reje z pócesćenim „superkrala“.

h

Tradicionelne wuběžowanje młožiny na Górach

Sobotu, 16. septembra, pšepšosyjo Domowinska kupka Góry na tradicionelne „zabijanje kokota“. Swěžeński pšešeg zachopijo se zeger 13:30. Napoł tšich zachopijo se wuběžowanje žiši brjazyńskeje žišownje. Pótom budu gólcy wejsneje młožiny z cepami za gjarncom biš a žowća z karu žaby wózyš. Nježli až krale a kralowki se pócesćiju, muse gólcy hyšći kokota pópadnuš. Za wšykne godne a łacne změju górjańske gósposze něčo dobrego pšigótowane.

i

Finale w rejańskej hali we Wjerbnje

Wjelike sportowe tšojenje z mjaztym južo wěcejlětneju tradiciju wótmějo se wítše zeger 18:00 we wjerbańskej rejańskej hali. Zarědowar jo team młodych Serbow radijowego wusćełanja Bubak. Chtož słuča pšawidłownje serbske młožinske wusćełanje, wě, až njejadna se wítše wó kónjecy sport, ale wó beachvolleyballowy turněr. W slědnych tyženjach su se młode serbske sportarje kužde pónjezele wjacor w drugej jsy wuběžowali. Na wítšejšem finale beachvolleyballoweje tury Bubaka se skóćncnje rozsuzijo, kótare z dwanasćo mustwow smějo pokal sobu do-moj wzeš.

Pisne pśespytowanje

Rěcne elementy

Toś ten test ma dwa žěla.
Wobžětajšo wósobinski a casnikaški tekst
z proznotkami, kótarež deje se wupołnić.

ŽĚL 1

Cytajšo slědujucy list. Wuzwólšo město kuždeje licby slowo, kótarež se góži do teksta. Nakšickujšo je.

Luba Diana,

skóncnje zasej raz list wóte mnjo. Su byli južo case, w kótarych (1) se wjele cesćej pisałej. Rědne case su to byli!

Smej se z muskim na krotki dowol (2) mórju wulešełej. Ně, se kupat wěšće nje-pójzomej, nic pši toš tych temperaturach! Njewěřiš, kak rědnje how jo – (3) minu-sowe stopnje, ale na nje smej se mjaztym pšiwucyłej. Něnto zwenka głowneje (4) jo how relatiwnje mało luži. Wobchody maju skrotcone wótwórjeńske case. Budy, w kótarychž se w lěšu wše móžne kšamy a spěšne jěže pšedawaju, su zrumowane. Z tym kněży se how wšuzi spódobny měř. (5) su pšechóžowanja pši mórju. Stawa se, až mamej cely pšibrjog jano za sebjel! Šwarkotanje (6), rybnice a mej ... (7) pšiwdaš, až pištku pšegnawam. Ale srěbam tudejšu šiš do sebjel.

Rowno to som trjebała: se wušęgnuš ze wšednego dnja a na nic njemysliš – na žed-ne terminy, žedne nadawki, žedne problemy. Smej cesto wence a wjaselimej se (8) rědnosćami swěta. W swójom dowolowem domje mamej kamin, whirlpool a sawnu, pšedstaj se! Pótakem njejo złě, (9) sy wence kusk pómarznuł, a wěš, až móžoš se zasej wugrěš. Tak jo se nama rowno zejšło. Smej rědnu kafejownju z wjelicnym pó-bitowanim tykańcow namakałej. Droga domoj pak jo na kóńcu (10) była, ako smej se myslilej. Zasej w šóptem sejžecy, smej se dobru chrapku winka (11) datej a na lube pšijašele spominałej. Tak jo mě pšišła myslicka, tebjel pór smužkow (12).

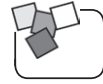
A ako wižiš: Mě se žo wjelicnje. Ja se wjelgin nažejam, až tebjel teke!

Wušobnje strowim!

Mira

Nakšickujšo slowo, kótarež góži se do prozneho městna.

1.	a	smy	b	smej	c	stej
2.	a	Baltiskemu	b	Baltiskim	c	Baltiskej
3.	a	až na	b	rownož	c	lěcrownož
4.	a	sezonu	b	sezony	c	sezonje
5.	a	Nejrědnjej	b	Nejrědnjejša	c	Nejrědnjejše
6.	a	mórjo	b	mórju	c	mórja
7.	a	Musym	b	Smějom	c	Dejm
8.	a	nad	b	pšez	c	z
9.	a	žož	b	lěcrownož	c	gaž
10.	a	nejdlejša	b	dlej	c	dlejša
11.	a	složeli	b	složes	c	složi
12.	a	dopisaš	b	wopisaš	c	napisaš

ŽĚL 2

Cytajšo slědujucy casnikaški tekst a wuzwólšo za kuždu licbu w teksće jedno se góžece słowo z kašćika (słowa a–l). Smějošo kužde słowo jano jaden raz wužywaš. Styri słowa njebužošo trjebaš.

Serb w dalinach arktis

Lěcrownož serbski lud njejo [13], su weto někotare Serby na wšakich kórn-cach swěta statkowali a slědy zawóstajili. Jaden taki spektakularny pšíkład jo Jan Awgust Měrcínk, kenž jo se 1817 w Hrodžišću narožił. Tam jo wótroš, wukubłany w kšesćijańskem duchu. Z 18 lětami jo se wudał do Małego Wjelkowa a se pšitowarišył ochranojskej wósaže. Wót 1840 jo był [14] člónk – abo bratš, ako se groni. Mjaztym jo nawuknuł pówołanje šejca a jo se starał [15] kubłanje gólcow ochranojskego bratšojstwa. Jogo cil, [16] misio-nar na Labrador hyš, jo se zwopšawdnił [17] 1844. Pěš lět dlužko jo wuwu-cował w misionsej staciji Okak pši arktiskem pšibjrogu žiši cytaš a pisaš. Skóro jo nawuknuł řec domorodnych Inukow, tak až jo jim mógał w jich maminej řecy prjatkowaš.

Nejwěcej wupominajuca jo drje była pšichodna žywjeńska stacija Měrcín-ka. Wón jo se ako dolmetšař ekspediji pšizakmnuł, kótaraž jo wjadła do arktis. Dogromady 1723 [18], pšisamem pěš lět, su muske z płachtakom a pěšy [19] droze byli. Zyma, głod a bólenja su póstajali jich wšedny žení. W takej situaciji njejo ochranojski misionar jano ako dolmetšař statkował, ale teke ako dušepastyř. [20] člónkow jo pši ekstremnych temperaturach swójo žywjenje tšuło. Weto jo se ekspediji ražiło, [21] pytanu pódpótnoc-nopódwjacornu pasažu pšez pólnocne lodowe mórjo nadejś. Pó wrošenju do Łužyce jo se Měrcínk wóženil. Ale zasej jo [22] šěgnuło do swěta. Tenraz jo na dwanasćo lět šet do Pódpódnjoweje Afriki. 1869 jo se dokóncnje do Serbow wrošil. W Małem Wjelkowje jo hyšći dožywił [23] měrne lěta [24] wuměńku, nježli až jo 1875 wumrět.

a DAWNO	b DNJOW	c DNY	č JUŽO
ć AKO	d JOGO	e JEJE	ě JICH
f NA	g NĚKOTARE	h PÓ	i PŚEMAŁY
j PŚEWJELIKI	k WJELE	ł WÓ	l ZA

WUSLĚDKI:

Zapišćo pismik słowa, kótrež se do prozneho měštna góži.

13.		16.		19.		22.	
14.		17.		20.		23.	
15.		18.		21.		24.	

Pisne pśespytowanje

Pisanje

Wuzwólšo se ako přédne **temu A** abo **temu B**. Rozsužćo se malsnje, dokulaž mašo za spońjenje nadawka jano 30 minutow casa.

tema A: Rozpšawa wó zgromažinje
abo

tema B: Reakcija na wupisane wuběžowanje zwěrjeńca

tema A:

Cesćony kněz Mucha, pšed dvěma tyženjoma jo se wótměła zgromažina spěchowańskego towaristwa našeje šule ze zastupnikami starješyńskeje rady, na kótarejž jo se diskutěrowało wó wugótowanju našogo šulskego dwóra a šulskeje zagrody. Pšichodny tyžeń mamy pósejženje našogo wucabnikojskego kolegiuma. Na njom cu rada wuslědki zgromažiny prezentěrowaš. Dokulaž wěm, až sćo se ako pšedsedař spěchowańskego towaristwa ten wjacor wšykno dokradnje zapisowali, pšosym Was, mě krotku rozpšawu z nejwadžnejšymi informacijami zgromažiny napisas:

- *mysli k wugótowanju šulskego dwóra*
- *mysli k wugótowanju šulskeje zagrody*
- *ideje, kak mógu starješe a spěchowańske towaristwo pši wobnowjenju pomoc*
- *ideje, kak mógu se pšidatne finance za wudanki zgromažiš*

Wušobnje se Wam za to žekujom.

*Pšijaznje strowi
Michaela Kalcowa
direktorka*

Napišćo list wjednicy šule (ca. 150 – 200 slowow) a reagěrujśo

- a)** na nanejmenjej tši wót pódanych dypkow
abo
- b)** na nanejmenjej dwa wót pódanych dypkow a wopišćo dalšny aspekt, kótaryž sćo se sam(a) wumyslili.

Njezabyńśo zachopjeńk a kóńc lista. Pšosym pišćo tak, až dajo se cytaš. Njewužywajśo žeden wołojnik.

tema B:

Akcija zwěrjeńca „Archa Noah“ wót 1. maja do 31. julija:**Dobyńšo jedno z tšich atraktiwnych mytow!**

- zastupnicka za celu familiju za 12 mjasecow
- dyrdakojske wježenje pó zwěrjeńcu za narodninafku/narodninarja a jeje/jogo pšijašele
- wjeliki plyšowy barik

Co musyšo za to cyniš?

Wótegrońšo na slědujuce pšašanja:

- Kótare zwěrjeta su se Wam nejlěpjej spódobali a cogodla?
- Kótare zwěrjeta cošo pla nas rad wižeš, ako něnto njamamy – a cogodla se mylišo, až pšinosuju k atraktiwności našogo zwěrjeńca?
- Kak pósužujošo póbitowanje našych zarědowanjow w běgu lěta (wježenja, zjawne futrowanja, prezentacije zwěrjetow, pšednoski, žišece narodne dny, wěrowanja w zwěrjeńcu)?
- Kótare pólpšjenja se w našom zwěrjeńcu žycyšo?

Ze šykných wótegronow wulosujomy 1. awgusta tšoch dobywarjow. Togodla njezabyńšo, swóju adresu napisaš.

Waš zwěrjeńc „Archa Noah“

Napiščo wobšěžkanje na zastojnstwo doma (ca. 150 – 200 słowow) a reagěrujšo

- na nanejmnjenjej tši wót pódanych dypkow abo
- na nanejmnjenjej dwa wót pódanych dypkow, a wopiščo dalšny aspekt, kótaryž sčo se sam(a) wumyslili.

Njezabyńšo zachopjeńk a kóńc lista. Pšosym piščo tak, až dajo se cytaš. Njewužywajšo žeden wołojnik.

Rěcny certifikat dolnoserbšćiny

PÓSTUP II - zwucowanje 02

słuchanje

I. žěl

1	pšawje	wopak
2	pšawje	wopak
3	pšawje	wopak
4	pšawje	wopak
5	pšawje	wopak

II. žěl

6	pšawje	wopak
7	pšawje	wopak
8	pšawje	wopak
9	pšawje	wopak
10	pšawje	wopak
11	pšawje	wopak
12	pšawje	wopak
13	pšawje	wopak
14	pšawje	wopak
15	pšawje	wopak

III. žěl

16	a	b	c
17	a	b	c
18	a	b	c
19	a	b	c
20	a	b	c

cytanje

I. žěl

1	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g
2	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g
3	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g
4	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g
5	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g

II. žěl

6	a	b	c
7	a	b	c
8	a	b	c
9	a	b	c
10	a	b	c

cytanje

III. žěl												
11	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i
12	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i
13	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i
14	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i
15	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i
16	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i
17	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i
18	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i
19	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i
20	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i

rěčne elementy

I. žěl			
1	a	b	c
2	a	b	c
3	a	b	c
4	a	b	c
5	a	b	c
6	a	b	c

7	a	b	c
8	a	b	c
9	a	b	c
10	a	b	c
11	a	b	c
12	a	b	c

II. žěl

13	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
14	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
15	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
16	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
17	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
18	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
19	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
20	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
21	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
22	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
23	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
24	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l

pisanje nadawkoju wótpowědujuce pógódnošenje:

- A dopońjenje (wopšimješe, rozměra, tekstowa sorta)
- B koherenca (natwař teksta, zwěžanje sadow, sadowych žělow)
- C słowoskład (spektrum a wobkněženje)
- Č struktury (morfologija, syntaksa, ortografija)

*pó wopšimješu a rozměrje pšiměrjone - pšewažnje pšiměrjone -
pó žělach pšiměrjone - lěbda pšiměrjone - w celku njepšiměrjone*

Wustne pśespytowanje

Powědanje

Modul powědanje ma tśi žěle.

ŽĚL 1

Prezentěrujśo Wašej rozgranjańskej partnańce/Wašomu rozgranjańskemu partnerjeju jaden z dołojce napisanych temow. Wy maśo za to dvě minuśe casa. Pó swójej prezentaciji wótegrońśo na pšaśanja Wašeje partnańki/Wašogo partnerja.

Pó tom, aź Waša rozgranjańska partnańka/Waš rozgranjański partner jateke prezentěrował/-a swój tema, stajśo jej abo jomu pšaśanja ako Was zajmju. W casu prezentacije pó móžności njepšetergniśo Wašu rozgranjańsku partnańku/Wašogo rozgranjańskega partnerja.

- ◆ knigły, ako sćo cytali (tema a jadnanje, awtor, wósoby, stil, Wašo měnjenje atd.)
- ◆ film, ako sćo wiželi (družyna filma, tema a jadnanje, grajarje, Wašo měnjenje atd.)
- ◆ drogowanje, ako sćo gótowali (cil, cas, kraj, luže, zajmnostki kraja atd.)
- ◆ (muzikowe) zarědowanje, na kótaremž sćo byli (družyna zarědowanja, muzika, městno, Wašo měnjenje atd.)
- ◆ sportowe tšojenje, na kótaremž sćo byli (sportowa družyna, městno, rezultat, Wašo měnjenje atd.)

ŽĚL 2

Cytajšo slědujucy casnikařski tekst. Diskutěrujšo z Wašeju partnařku/ Wašym partnerjom wó wopšimješu teksta. Zaplasćo swójske nazgónjenja a měnjenja. Wobtwarźćo Waše argumenty. Powědajšo wó móžnych rozwězanjach.

Co jo moda?

Stawizny drastwy su tak stare ako stawizny ćłowjecneje kultury. Głowna funkcija drastwy jo, luže pšed wliwami klimy a wjedra šćitaš. Togodla su wobydlarje proznjeńcow w lodowej dobje šopte kóžuchy nosyli, ako žinsa hyšći Eskimo w arktis gótuju. Druge wobydlarje našogo planeta zasej, ako na pšikład někotare w Africe žywe praludy (Urvölker), dla góruceje klimy žinsa hyšći lěbda drastwu nose.

Toš te fakty njesu se generelnje změnili, ze wšednego zdrastwjenja pak jo se jedna z nejwažnejšych branžow ciwilizacije wuwila: moda. Powědamy žinsa wó tom, až jo drastwa moderna abo njemoderna, praktiska, alternatiwna, sportojska atd. Co pak jo pópšawem moda? Gaž wó někim gronimy, až se wón modernje drastwi, groni to pón, až wótpowědujo słodoju wětšyny luži? Moda se žinsa wjelgin malsnje pšeměnja, dokulaž jo kradu wótwisna wót góspodařstwa. Tekstilna industrija producěrujo z pomocu nejlepšych designerow stawnje nowu a hynakšu drastwu, za kótaruž mócnje wabi. Z wabjenim se cesto pósta- ja, co jo moderne a co nic.

A luže kupuju raži moderne wěcy. Drastwa pak ma teke symbolisku gódnotu. Tak pokazuju uniformy na status nosarja w towarinosći a na póšěgi a zwiski mjazy nim a towarinosću (wójak, policist). Gaž luže maju wósebnu žywieńsku wašnju abo kšě pšesiwo něcomu protestěrowaš (hipije, punkarje, gothics), nose wósebnje nadpadnu drastwu. A teke radosć na pšewoblekanju jo zajmny fakt. W zapustowem abo karnawalowem casu luže raži do drugich rolow zalězu. Graša z maskami a pšewoblekanje maju swój zakład južo w starej mytologiji. Luže su južo pšed lěttysacami z maskami a zogolom na pšikład zymske duchy wugnali, aby se mógało nalěše skóńcnje pšesajziš. Grichy su samo swójskego boga měli, k cesći kótaregož su raz wob lěto pšawje praskali. Bogoju jo se groniło Dionysos. Z tych starych tatańskich nałogow jo nastał poždzej karnawal abo našo camprowanje.

Kaki pósěg mašo Wy k može? Kupujošo jadnorje drastwu abo jo moda za Was wenkowne zwopšawjenje pócyńkow Wašeje wósoby?

(pó Płomjenju 11/2001)

ŽĚL 3

Wej stej njedawno šěgnułej do Hamburga a matej wótgłědanje, how zgromažiś familije a luže, ako su teke z Łužyce how abo do bliskosći šěgnuli a powědaju serbski. Wam jo znate, až su to tśi familije ze žišimi, dwa studenta a jaden pśistajony na montaży. Gótujeje zgromadnje z Wašeju partnařku/Wašym partnarjom plan, co jo wšo móžno organizěrowaś za zmakanje takeje małeje serbskeje comunity.

Transkripty

Rozmějuce słuchanje

Dolnoserbšćina - PÓSTUP II

(zwucowanje 02)

samostatne wužywanje rěcy

Pisne pšespytowanje

Rozmějuce sluchanje

ŽĚL 1

nadawki 1 do 5

Lube písłucharje a písłuchařki Serbskego rozgłosa, řednje, až sćo zasej zašaltowali Waše radija. Słyšyšo něnto aktualne powěsći tyženja:

Wokrejs Sprjewja-Nysa. Bury wokrejsa Sprjewja-Nysa žněju lětosu tak mało ako dłujko wěcej njesu. Zastojnstwo za wobswět, rolnikařstwo a geologiju licy dogromady z nejnišymi wunoskami slědnych žases lět. Na gluku njejo situacija ceło taka pšiwóstsóna, ako jo se na zachopjeńku lěta groniło. W pšerězku su zawody 10 procentow mjenjej řepika nažněli, písamem 20 procentow mjenjej žyta a až k 50 procentam mjenjej majsu. Połojca pšerěznych žnjow wócakujo se teke za cukorowu řepu. Pši tom jo bilanca wunoskow we wokrejsu wjelgin rozdžělna. Tam, žož jo se mócnje dešćowało, su tšuša wó wjele niše. Kraj Bramborska planuju južo pomocny program za bury.

Barliń. Na corajšnem pósejženju parlamentariskeje pširady Załožby za serbski lud jo šło wó financne dogrono załožby w pšiducych tšich lětach, jo pšedsedař pširady Jan Mucha, k wěsći dał. Zwězkowa republika Nimska, Lichotny stat Sakska a Kraj Bramborska kšě Serbam pšidatnje k zakładnemu etatoju dalšne 500.000 euro za digitalne projekty k dispoziciji stajiš. Z nimi deje se nowe medi-je w serbšćinje a za serbšćinu wuwijaš. Z pšidatnymi financnymi srědkami de-je se pó měnjenju wótpóslańcow rownopšawnosć Serbow na swóju maminu řeč teke w digitalnem swěše garantěrowaš. "Smy wó tom wobradowali, kak móžomy pjenjeze nejefektiwněj zasajziš", groni pšedsedař parlamentariskeje pšira-
dy.

Chóšebuz. 150 lět pó tom, až jo se biblija w dolnoserbškej řečy slědny raz šišćała, jo wóna něnto na internetowem portalu www.dolnoserbški.de digitaln-je písstupna. Serbski institut jo zgromadne wudaše Starego a Nowego Testa-menta z lěta 1868 wótpisaš dał. W kooperaciji ze Spěchowanskiim towaristwom za serbsku řeč w cerkwi jo se wótpis kontrolěrował a su se pokazki na městna w bibliji pšidali. W interneše jo cełkowny tekst písstupny w tšich pisańskich wer-sijach. Dwě wariantě stej we originalnem starem serbskem pšawopisu – raz we

staronimskem frakturnem pismje a raz we łatyńskem pismje. W tšešej wersiji wužywa se žinsajšny pšawopis. Digitalne wudaše stareje biblije se nježelu oficielnje pšedstajijo.

Chóšebuz. Licba insolwentnych pšedewžešow w Bramborskej jo se w přědnem połléše pómjeńšyła. Ze 468 insolwencami jo to wó 6,6 procentow mjenjej ako łoni w samskem casu, jo Krajny amt za statistiku znaty cynił. Pótrjefjone su wósebne twařske a gastronomiske firmy. Někak 32 procentow insolwentnych pšedewžešow jo było młodšych ako tši lěta, někak 47 procentow jo eksistěrowało wěcej ako wósym lět. Cełkownje su insolwentne pšedewžeša swójim pšepóžycarjam 243,1 milion euro dlužne.

Hochoza. Cora jo Serbski ludowy ansambl pšedstajił swój plan za nowu sezonu. Planuju 13 nowych inscenacijow a dwanasćo produkcijow, kótarež su južo w zajžonosci pšedstajili. Jaden z wjeraškow bužo inscenacija "Naša Anka w wěncu stoj". W njej pokažu rejowarje, spiwarje a instrumentalisty, kak se swěši we wšakorakich regionach Łužyce serbska swajžba – z rozdžělnymi tradicijami, narodnymi drastwami a kulinariskimi wósebnoscami. Teke na woblubowane zarědowanje k ptaškowej swajžbje móžo se publikum južo wjaseliš. Planowane jo teke wósebne zarědowanje k cesći serbskego komponista Detlefa Kobjele, ako jo pšed krotkim zemrěł. Serbski ludowy ansambl prezentěrujo swóje inscenacije pšedewšym w Górnej a Dolnej Łužycy, ale teke zwenka njeje a we wukraju.

Žyłow. Lětosny motocrossowy turněr w Žyłowje jo se wótgronił. Suchego wjedra dla njamógu jen pšewjasć. To hyšći njejo se stało w 25-lětnych stawiznach motocrossa w Žyłowje. Wobtuženje mjazy organizatorami jo wjelike, su ga akle pšed krotkim cełu ceru wobnowili. Dokulaž pak njejo se južo někotare tyženje dlužko wěcej deščowało, grozy tšach, až wogeń wuderijo pšez jězdženje motorskich. Mimo togo jo w bliskej rěcy tak mało wódy, až njamógu z njeje motocrossowu ceru tak ako jo notne wobwryzgaš. Pši jězdženju na suchej cerje nastawaju guste prochowe mrokawy, kenž wiženju zadoraju. Z tym njejo wěštosć jězdžarjow wěcej data. Pšichodne motocrossowe wuběžowanje wótmějo se stakim za lěto.

To su byli žinsajšne powěšći. A něnto pšizo to nejnowše wó wjedrje....

ŽĚL 2**nadawki 6 do 15**

redaktor: W našej seriji „Towaristwa we Serbach“ comy žinsa powědaš wó Mašicy Serbskej. Ako rozgronowego partnernja smy se pšepšosyli člonka Mašice Serbskeje Mata Nowaka.

M. Nowak: Dobry žení.

redaktor: Rědnje, až sćo mógali pšíš k nam do studija. Grońšo mě pšosym ako přědne: Kak wopisujošo Mašicu Serbsku? Co musy kuždy wó toś tom towaristwje wěžeš?

M. Nowak: Mašica Serbska jo wědomnostno-kulturne towaristwo z dłujeju tradiciju. Wóno statkujo nadregionalnje, to groni we Górnej a Dolnej Łužycy, pó žělach teke we wukraju. A Mašica jo nadkonfesionelne towaristwo. To jo žinsa rowno tak ako južo pši jogo załoženju w Górnej Łužycy w lěše 1847 a pón w Dolnej Łužycy w lěše 1880. Tencas su byli wósebne młode serbske wucabniki a duchowne jeje člonki, ale teke študańce – a to ewangelske a katolske.

redaktor: K stawiznam Wašogo towaristwa pšiwobrošijomy se ned. Ale nejpjerwej k pšitomności: Kak wjelike jo towaristwo žinsa? A we com wobstoj jogo žěłabnosť?

M. Nowak: Mamy dogromady piťsku wěcej ako 100 člonkow, wót nich něži 20 w Dolnej Łužycy a 10 we wukraju. Zaběramy se ze serbskimi stawiznami, ze serbskeju rěču a kulturu. To groni, až organizěrujemy pšednoski k wšakorakim temam a teke cełodnjowske konference k wósebnym góžbam. Toś te zarědowanja pak njejsu jano myslone za naše člonki – wóni su zjawne. Pšíš móžo kuždy zajmc.

redaktor: Zajmne jo, až Mašica Serbska ma wósebnu organizatorisku strukturu ...

M. Nowak: Tak jo – pópšawem pódobnu ako južo w 19. stolěšu. Mamy górno- a dolnoserbške wótželenje. Górnoserb-

skemu žěloju groni se Mašica Serbska a dolnosěrbskemu Mašica Serbska. Pótom mamy naše styri sekcije, kótarež se tematiski rozeznawaju: To su sekcija za stawizny, dalšna za literaturu a wuměłstwo, tšeša za ludowědu a muzeumojstwo, a stwórtá jo sekcija za muziku. Kužda z nich jo na swójom pólu aktiwna. Mimo naspomnjetych pśednoskow a konferencow organizěruju sekcije teke wopomnjeńske swětocnosći, ekskursije, zgromadne woglědy wustajeńcow abo literarne cytanja. Mašicarje wjeđu fachowe diskusije, rozestajaju se z wuměłskimi twórbami, diskutěruju wó aktualnych serbskich temach atd.

redaktor: A tak co Mašica Serbska narodne wědobnje Serbow skšušís – pšez wuwědobnjenje serbskich stawiznow a kultury a pšez aktualnu diskusiju?

M. Nowak: Jo, tak jo.

redaktor: Wy sćo wobspomnjeli, až Mašica Serbska ma teke člónki we wukraju. Pšijědu wóni pón na kuždy pśednosk?

M. Nowak: Na kuždy pśednosk zawěšće nic – skerjej na głownu zgromažinu Mašice Serbskeje. Su to Serbam pšichylone luže, kenž se zajmju za naše stawizny a kulturu – pótakem sympatizanty, kótarež nas pódpěruju w našych procowanjach. Wjelika pomoc su na pšikład pši nadawku, wědu wó serbskem luže rozšyriš teke zwenka Łužyce. Mašica ma tak wjele kontaktow do wukraja.

Wažne jo snaž teke wěžeš we tom kontekście, až maju někotare słowjańske kraje swójsku, tak pomjenjonu „Maticu“. A južo wót 19. stolěša sem maju te wšakorake „Maticy“ zwiski mjazy sobu. Tak teke z našeju Mašicu. Wušej togo wužaržyjo Mašica Serbska kontakty z drugimi towaristwami a institucijami w Nimskej a zwenka njeje. Jaden taki pšikład jo uniwersita we Lwowje, na Ukrainje. Mašica organizěrujo tam kužde druge lěto jadnu konferencu wó Serbach.

redaktor: Mašica Serbska jo teke pšecej zasej prezentna, gaž se něži we Łužycy pomnik wobnowijo abo se dopomnjeńska tofla wótekšyjo ...

- M. Nowak:** To jo wěrnó. Mamy wósebný gremium: naš pomnikowy wuběrk. To jo kupka mašicarjow z Górnjeje a Dolnjeje Łužyce. Wóna diskutěrujo ideje abo naraženja, kótary nowy pomnik dej se stajis abo kótary se wobnowiš. Swóje naraženja dajo wuběrk k wěsći Załožbje za serbski lud. A załožba pótom te dopórucone projekty pó móžnosći financelnje spěchujo.
- redaktor:** Ma Mašica Serbska hyšći dalšne take póražujuce gremiumy?
- M. Nowak:** Ně, pomnikowy wuběrk jo jadnučki gremium z póražujucej funkciju. Ale k Mašicy Serbskej słušatej teke Dolno- a Górnoserbska rěčna komisija. Wónej matej nadawk, našu pisnu serbšćinu kodificěrowaš, pótakem pšawidła za pisnu rěč formulěrowaš. Móžom Wam to tak rozkłašć: Za wobej pisnej rěcy – za dolnoserbšćinu a górnoserbšćinu – eksistěrujotej separatnej rěčneje komisiji. K nima słušaju fachniki wšakorakich serbskich institucijow, kenž wšednje z rěcu žěłaju: žurnalisty, lektory, ceptački a ceptarje atd. Zgromadnje z linguistami Serbskego instituta wuwijaju wóni nowe regule za pisnu rěč abo diskutěruju móžne nowe słowa. Tak rěčneje komisiji glědatej na to, aby se standardna rěč skšušiła, ale teke dalej wuwila.
- redaktor:** Powšyknje ga maju towaristwa žinsa šěžkosći, dorost namakaš. Co cynišo za to, až jo Mašica teke za młode luže atraktiwna?
- M. Nowak:** Jo, teke wu nas jo bóžko tak, až njesu naše člonki rowno wósebnje młode ... Ale procujomy se, zajm zbužiš za naše ideje. Togodla póbitujomy južo někotare lěta tši myta za dorost. Napominamy młodostnych – člonki a nječlonki –, fachowe žěła napisaš a se w nim ze serbskimi stawiznamy, ze serbskeju rěcu, kulturu abo ludowědu zaběraš. Myta su pomjenjone pó znatych mašicarjach: Gymnaziasty z Dolnjeje Łužyce maju šansu na Myto Bogumiła Šwjele, górnoserbske gymnaziasty na Myto Michała Hórnik a studenty na Myto Arnošta Muki.

redaktor: A něnto žomy hyšći raz slědk k stawiznam Mašice Serbskeje. Wy sćo gronili, až jo se Mašica Serbska załožyła 1847. Jo wóna z tym nejstarše serbske towaristwo?

M. Nowak: Ně, nejstarše serbske towaristwo, kenž až do žinsajšnego žěła, jo studentske towaristwo „Sorabija“ we Lipsku. Mašica Serbska pak jo nejstarše towaristwo, kótaremuž Serby ze wšakich regionow a konfesijow písłušaju. Jan Arnošt Smoler, tegdy na uniwersiće w Lipsku, jo jeje załoženje 1845 naražil a Handrij Zejler jo se dvě lěše pózdzej, 1847, starał wó formelne załoženje towaristwa.

redaktor: A kak jo Mašica tencas žěłała? Kótaru rolu jo grała?

M. Nowak: Mašica jo była tencas – tak by mógli groniš – motor cełego serbskego narodnego žywjenja. Mašicarje su póstarcyli wudawanje serbskorěcnych casnikow; su organizěrowali wjelike muzikowe swěženje, wudawali knihy wšakorakich žangrow, teke słowniki a spiwařske; su wědomnostnje žěłali a slěžili. A wóni su lětzasetki dlujko publicěrowali swójski wědomnostny casopis: Časopis Mašicy Serbskeje. Wažne jo teke wěžeš, až Mašica Serbska jo była we wěstych casach politiska reprezentantka Serbow. W 19. stolěšu jo wóna w Budyšinje natwariła přědny serbski towaristwowy dom a pózdzej wětšy, reprezentatiwny „Serbski dom“ blisko Lawskego torma. Ale ako jo znate, su nacionalsocialisty 1937, wšyknym serbskim towaristwam, tak teke Mašicy Serbskej zakazali žěłaš a jich wobsejžeństwo, na písład bogatu biblioteku Mašice, konfiscěrowali. Akle po stolěša pózdzej, pó pšewrošenju 1990, smy pón Mašicu znowa załožyli. Někotare nadawki pak su mjaztym serbske institucije pšewzeli, ako na písład wudawanje knižow a casopisow Ludowe nakładnistwo Domowina abo wědomostne slěženje Serbski institut. Jo, a wó tom, což Mašica Serbska žinsa cyni – som ga južo na zachopjeńku wulicował.

redaktor: Tak jo. Z tym se koło zasej zacynijo. Cesćony kněz Nowak, žěkujom se Wam wjelgin wutšobnje, až sćo nam tak zajmnje wó Wašom towaristwje rozpšawili.

M. Nowak: Pšosym.

redaktor: Na zasejwiženje.

M. Nowak: Bóžemje.

ŽĚL 3

nadawki 16 do 20

Glědajšo se předk na zwězkowej droze B 168 mjazy Picnjom a Chóšebuzom! Ako jo nam rowno policija k wěšći dała, jo se mjazy Picnjom a wótbocneju drogu do Husa stała šěžka wobchadowa njegluka. Wobej jězdnej cerje stej togodla zastajonej. Policija pšosy jězdźarje, wužywaš wobjězd pšez Picnjo Pódzajtšo a Nowu Wjas. Licćo z tym, až trjebašo za wokołodrogu někak 12 minutow wěcej casa. Njegluka jo se stała žiwiny dla. Pótrjefjone su tši awta z někotarymi wósobami.

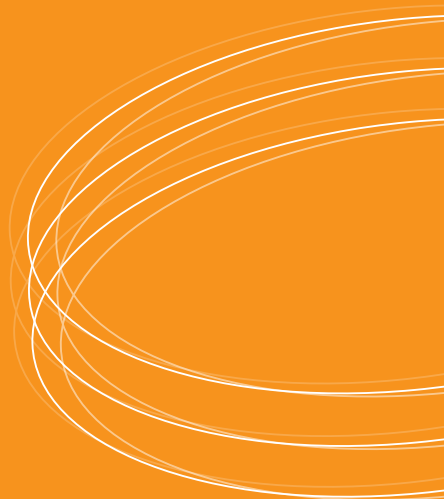
Wognjowa wobora cyni znate: W Grodku, w tamnej recyclingowej firmje za staru papjeru ReWaPa, jo pšed tšiběrtyl góžiny wuderil wogeń. Wogeń jo wuwil wusoke temperatury a mócný dym. Dym njewopšimjejo tšašne gady. Pórucyjo se pak, w bliskej wokolinje wokna a žurja zacyniš. Luže z facha, kótarež měrje škódne mašizny w pówěťšu, pójědu do regiona, aby situaciju kontrolěrowali. 150 wognjowych wobornikow ze 36 jězdźidłami jo zasajžonych. Wopytuju tomu zajžowaš, až wogeń pšeskócyjo na składownju.

Warnowanje za Złykomorojski jazor: Žinsa w nocy su se wětše žěle kupy wesrjejž jazora pla Złego Komorowa pušćili a do wódy sunuli. To nastupa žěle kupy ze stronow kupańskego pšibrjoga w Němješku. Eksperty njamógu hyšći nic groniš k pšicynam, rozměrje a konsekwencam geologiskego tšojenja. Nejskerjej gibjo se zemja hyšći dalej. Togodla jo momentanje ceły teritorium kołowokoło jazora wobzacynjony – na kraju rowno tak ako na wóže. K njezglucenjam luži njejo na tu gluku dojšło.

Zložejje su ducy! Policija dajo k wěšći, až su se w slědnyma tyženjoma w regionje mjazy Janšojcami a Derbnom wóspjet numerowe toflicki awtow kšadnuli. Zwětšego su zložejje wobej cysłowej toflicce přězy a slězy sobu wzeli. Pak su je wótšrubowali pak wótryli. Policija raži wobydlarjam, aby byli wobglědniwe. Wopšawdne šćitne napšawy pak njamóžo dopórucyś. Pšizwóleński amt za awtowe wóznamjenjenje stajijo formular za znatecynjenje ewentuelneje škódy pšez kšadnjenja awtoweje šyltki k dispoziciji. Za pšosbu noweju toflickowu amt pótom pomina dokumenty awta a ewentuelnje zbytnu šyltku.

Nowy Casnik pišo wó suspektnych telefonatach: W Bramborskej a Sakskej su pšiběrali telefonaty, w kótarychž se cuze luže pšašaju wobydlarjow, lěc maju doma psa. Za takim telefonatom móžo se trik kriminelných schowaś, ako kšě pšed planowanym kšadnjenim situaciju w domje wuslěžiś. Policija warnujo něnto pšed pšedwóleńskim cysłom: 06021, kenž pokažo na Aschaffenburg a jogo wokolinu, a raži, telefonaty z njeznatymi ned wobkóncyś a žednežkuli informacije njepódaś.

www.sprachzertifikat-sorbisch.de

řěcny
certifikat
dolnoserbšćiny

© Domowina z. t. – Řěcny centrum WITAJ, 2020